

בית משפט לענייני משפחה במחוז ת"א

תמ"ש 32604-04-13

בפני כב' השופט יהורם שקד

התובעים:

1. ד' (קטין)

2. ש' (קטינה)

3. א' (קטינה)

הקטינים באמצעות אמם, פלונית
ע"י ב"כ עו"ד אברהם עזריאלנט

נגד

הנתבע:

פלוני

ע"י ב"כ עו"ד חיים זוארץ

פסק דין

השאלה העומדת להכרעה היא האם יש להתערב בהסכם בין הורים, בו נקבעו
מזונותיהם של קטינים, ולהרחיב את בסיס חיובו של האב במזונות אלו.

א' - העובדות הצריכות לעניין:

1. אם התובעים והנתבע (להלן: "האם", "האב", וביחד: "ההורים") נישאו
זל"ז כדמו"י ביום 2005 ביום 21.6.2005 חתמו ההורים על הסכם ממון אשר
אושר על ידי נוטריון. בהסכם זה קבעו ההורים כי הזכויות והנכסים אשר
נצברו לפני מועד החתימה על ההסכם, וכן "חליפיהם", "פרותיהם"
ו"תמורתם", יהיו שייכים לבן הזוג שעל שמו הם רשומים בלבד ואילו זכויות
ונכסים אשר ייצברו לאחר החתימה על ההסכם, יהיו שייכים לשני בני הזוג
בחלקים שווים, אלא אם כן יוחלט אחרת בהסכם בכתב.

2. בשנות נישואיהם נולדו להורים שלושה ילדים משותפים, הם התובעים: ד',
יליד... בן כ-7 שנים; ש', ילידת... בת כ-4.5 שנים; ו-א', ילידת... בת כ-3 שנים
(להלן יחד: "הילדים"). המשפחה התגוררה בדירה בת ארבעה חדרים ב-___,

אשר הזכויות בה היו רשומות עוד בטרם הנישואין על שם האם בלבד (להלן: **"דירת המגורים"**).

3. נישואי ההורים נקלעו למשבר, וביום 8.11.10 נחתם על ידם הסכם שלום בית ולחילופין גירושין, אשר ביום 24.11.10 אושר וקיבל תוקף של פסק דין (תה"ס 19009-11-10; כב' השופטת חנה ריש-רוטשילד) (להלן בהתאמה: **"ההסכם"**; **"פסק הדין"**). בהסכם נקבעו הסדרים לתקופת שלום הבית, וכן נקבע כי כל אחד מבני הזוג רשאי לשלוח למשנהו "הודעת פרידה" בכתב, אשר 90 ימים לאחריה יחולו הסדרים כקבוע בהסכם, ובין היתר, ההסדרים כדלקמן:

א. משמורת הילדים תהא אצל האם ולאב **"תהא זכות לקבלם להסדרי ראייה לפחות פעמיים בשבוע כולל לינה, ובנוסף כל שבת שנייה מיום שישי אחרי בית הספר ועד מוצ"ש או יום ראשון, וכן במחצית חופשות וחגים כולל לינה"** (סעיף 7 להסכם).

ב. האב ישלם לידי האם עבור מזונות כל אחד מהילדים, וכן עבור מזונות כל ילד נוסף שייולד להורים, סך של 1,000 ₪ לחודש, כששכום זה כולל את כל חלקו של האב במזונות הילדים, לרבות הוצאות חינוך והוצאות רפואיות. דמי המזונות האמורים קבועים ואינם צמודים למדד. לאם לא ישולמו מזונות אישה (סעיף 8 להסכם).

ג. דירת המגורים תישאר בבעלותה הבלעדית ובהחזקתה של האם, וכך אף תכולת דירת המגורים, למעט חפציו האישיים של האב. כל צד יישאר עם יתרת חשבון הבנק שעל שמו. המכונית מסוג וולוו והטרקטורון יישארו בבעלותו הבלעדית של האב ובהחזקתו. לנתבע לא תהיה כל זכות בדירות שאבי האם רכש או ירכוש לאם או לילדים (סעיף 9 להסכם).

4. ביום 24.11.10, במעמד אישור ההסכם, השיבו ההורים לשאלת בית המשפט, כי התייעצו עם עו"ד בקשר להסכם, והודיעו כי חתמו על ההסכם ברצון ובהסכמה מלאים וכי הם מבינים את תוכנו של ההסכם, את מהותו ואת התוצאות הנובעות ממנו. בנוסף, הודיעה האם בזו הלשון:

"אני כרגע לא עובדת ולמרות זה אני מבינה את שעור המזונות וגם מודעת להוצאות שאני צפויה עבור הילדים. יש בטחון לילדים. אתמול קניתי להם שתי דירות. ברור לי שהסכום של המזונות קבוע ואין הצמדה לסכום" (עמ' 1 לפרוטוקול, ש' 18-20).

5. ביום 14.12.10, כשלושה שבועות לאחר אישור ההסכם, נולדה הבת א'. כשנה לאחר מכן, ביום 10.11.11, שלחה האם לנתבע הודעת פרידה וביום 15.11.12 התגרשו ההורים זמ"ז.

6. כיום מתגוררים הילדים והאם בדירת המגורים, ואילו האב מתגורר בדירה שכורה בת שני חדרים בקרבת דירת האם.

7. ביום 18.4.13 הגישו הילדים, באמצעות האם, תביעה אשר כותרתה **"תביעת מזונות ולחילופין תביעה להגדלת מזונות"**, היא התביעה שלפניי. בכתב התביעה טענה האם, כי במועד החתימה על ההסכם הייתה במצב נפשי קשה, רצונה היה לרצות את האב ולשמור על אחדות המשפחה ולא הייתה לה ברירה אלא להיעתר לתכתיביו של האב. לטענתה, האב ידע על מצבה הנפשי הבעייתי ולכן הצליח לכפות עליה הסכם מקפח, בלי שהתייעצה עם משפחתה ו/או עם עו"ד מטעמה.

בכתב התביעה עתרה האם כי בית המשפט יורה על ביטול ההסכם, ועל חיוב האב במזונות הילדים בסך כולל של 7,248 ₪ לחודש וכן במחצית הוצאות החינוך והרפואה החריגות.

לחילופין, עתרה האם, בשם הילדים, לחיוב האב במזונותיהם, הואיל, ולדבריה, הילדים אינם מחויבים להסכם שבין הוריהם.

לחילופי חילופין, טענה האם, כי **"מזונות קטינים הם לעולם לא סופיים וניתנים לשינוי מעת לעת"**.

8. האב הגיש כתב הגנה, וביום 8.7.13 התקיים בפניי קדם משפט בתובענה. בתום הדיון, נקבע מועד לשמיעת התובענה ונקבעו מועדים להגשת תצהירי

עדות ראשית בליווי טופס הרצאת פרטים' בו יינתן ביטוי למלוא רכושם והכנסותיהם של ההורים ושל הילדים.

9. ביום 18.12.13 התקיים בפניי דיון הוכחות (להלן: "הדיון"), במהלכו נחקרו האם, אביה של האם והנתבע. בתום הדיון קיימתי עם הצדדים שיחה שלא לפרוטוקול, מתוך ניסיון להביאם לפתרון המחלוקות מבלי להיזקק להכרעה שיפוטית. בהתאם להחלטתי אשר ניתנה בתום הדיון, היה על הצדדים להודיע, בתוך 30 ימים, האם הגיעו להסדר אם לאו.

10. ביום 19.1.14 הודיע ב"כ האם כי לא עלה בידי הצדדים להגיע להסכם, ומשכך הוריתי על הגשת סיכומים. הצדדים הגישו סיכומיהם וביום 19.2.14 הוגשו סיכומי התשובה.

ב' - טענות הצדדים:

11. להלן תמצית טענות האם:

א. יש להורות על ביטול ההסכם, שכן האם חתמה על ההסכם מחמת פגמים ברצון. האב ניצל את חולשתה הנפשית של האם ומנע ממנה להתייעץ עם בני משפחתה ו/או עם מכריה ו/או עם עו"ד מטעמה.

ב. האב גרם לאם להאמין שפניו לשלום בית בעוד למעשה תכנן להתגרש ממנה כבר במועד החתימה על ההסכם. בנוסף, האב הפר את ההסכם הפרה חמורה ומתמשכת, לא החל בתשלום מזונות הילדים במועד שנקבע, לא נתן לאם את גטה במועד והוא אינו מקיים את הסדרי הראייה הקבועים בהסכם. לחילופין, ההסכם מקפח באופן קיצוני את זכויות הילדים, ועל כן אין הוא מחייב את הילדים אשר זכאים למזונותיהם מאביהם על פי צרכיהם. צרכי הילדים כפי שפורטו בכתב התביעה לא הוכחו על ידי האב ויש לקבל את גרסת האם בעניין זה.

ג. האב עובד כ-__ והוא בעל מוניטין רב וקהל לקוחות רחב. בנוסף, לעתים עובד האב בתיווך דירות. לאב כושר השתכרות, לכל הפחות,

בגובה של 15,000 ₪ לחודש. בנוסף, בידי האב כספים ורכוש שהגיעו לידיו, בין היתר, בהתאם להסכם. ביחס להשתכרותה האם נטען כי זו נעדרת כל יכולת השתכרות כתוצאה ממצבה הנפשי.

ד. מוסיפה האם וטוענת כי הצהרותיה בדיון בו אושר ההסכם, כי רכשה עבור הילדים שתי דירות, אינן נכונות. למעשה, אביה רכש את הדירות, תוך שנטל הלוואה מובטחת במשכון (משכנתא) בשיעור דומה לערך הדירות וככל שלא ישלם את החזרי הלוואת המשכנתא, תועברנה הדירות לבנק המלווה.

ה. ביחס לשיעור חיובו של האב, נטען כי, לחילופי חילופין, יש להגדיל את סכום המזונות שנקבע ב-75.5%, שכן האב אינו מקיים את הוראות ההסכם בעניין הסדרי הראייה, לפיהן הילדים אמורים לשהות עמו 43% מהזמן. בפועל, האב מתראה רק עם חלק מהילדים, לזמן קצר, ללא לינה, ובלי שהוא נושא באיזו מהוצאותיהם באופן ישיר, כך שהאם משלמת עבור מלוא צרכיהם במקום אך עבור 57% מצרכיהם.

בנוסף, יש לחייב את האב לשלם לידי האם דמי טיפול עבור הזמן שהוא מתחמק ממילוי חובתו לילדים, להורות לאב לשלם עבור הוצאות החינוך והרפואה החריגות, אשר אינן נכללות הסכם, וכן להורות על הצמדת דמי המזונות למדד.

12. להלן תמצית טענות האב:

א. האם לא הגישה תביעה לביטול ההסכם, ועל כן אין היא רשאית לעתור לביטולו. כמדיניות משפטית ראויה, יש לצמצם התערבות בהסכמים שאושרו כדין. טענות האם כי ההסכם נכפה עליה אינן נכונות. ההורים התייעצו עם עו"ד לפני אישור ההסכם.

ב. לאור הביטחון הכלכלי לו זכו הילדים הודות למשפחת האם, אין המדובר בהסכם מקפח. לאם הכנסות בסך של כ-10,000 ₪ בחודש מריביות המתקבלות מחסכונות. האם שותפה יחד עם אביה בשני חשבונות בנק בהם מופקד סך של כ-1,000,000 ₪. על שם האם רשומות

שתי דירות ברחוב _____ בתל אביב, אשר דמי השכירות החודשיים הצפויים להתקבל בגין השכרת כל אחת מהן הם בסך של 4,000 ₪-5,000 ₪.

האם מתגוררת עם הילדים בדירה הרשומה על שמה בלבד, אשר שוויה כ-2,500,000 ₪ ואשר עליה לא רובצת משכנתא.

ג. עניינם של הילדים נבחן במסגרת ההסכם. בטרם החתימה על ההסכם שקלו ההורים היטב את יכולותיהם ואת צרכי הילדים. מרבית סעיפי ההסכם עוסקים בילדים ומכאן כי זהו הנושא העיקרי אשר עמד לנגד עיני ההורים בעת החתימה על ההסכם. לאור האמור, לא מדובר בתביעת מזונות ראשונית של הילדים, אם כי בתביעה להגדלת מזונות.

ד. במועד החתימה על ההסכם עבד האב כמתווך והשתכר סך של 7,500 ₪. לאחר החתימה על ההסכם החל האב לעבוד כ-____, אולם מעבודה זו השתכר סך של כ-3,500 ₪ בלבד, ועל כן בחודש 5/2013 חדל מעיסוק זה, ושב לעבוד כמתווך.

בחודש 10/2013 נאלץ האב לפדות את ביטוח החיים שלו, אגב הפסד כ-35% משווי הביטוח, וזאת על מנת לכסות חובות, להשיב הלוואות וכן על מנת שיהיה לו סכום מינימאלי להתקיים ממנו. האב נאלץ ליטול הלוואה מהבנק לצורך תשלום המזונות ומימון צרכי הילדים באופן ישיר.

ה. האב שוכר למגוריו דירת שני חדרים, אשר גודלה 28 מ"ר, הנמצאת בסמוך לדירת מגורי האם, תמורת שכ"ד בסך של 2,600 ₪ לחודש. האב לוקח את הילדים מהמסגרות החינוכיות מידי יום, ושוהה עמם משך שעות אחר הצהריים, מסיע אותם לחוגים ולחברים וכיו"ב. האב נושא ישירות בהוצאות הילדים כאשר הם עמו, וכן הוא משלם ישירות לגנים, לצהרונים ולחוג כדורגל וכן ממשיך לרכוש, לבקשת האם, מוצרי מזון עבור הילדים. הילדים אינם לנים בדירת האב, משום שמידותיה אינן מאפשרות זאת.

ו. לאור האמור, לא חל שינוי נסיבות מהותי המצדיק את הגדלת סכום המזונות.

ג' - דיון:

13. כאמור, בכתב התביעה אשר כותרתו "תביעת מזונות ולחילופין תביעה להגדלת מזונות", עתרה האם לשלושה סעדים חלופיים:

- א. ביטול ההסכם וחיוב האב במזונות הילדים;
- ב. לחילופין, קביעה כי הילדים אינם מחויבים בהסכם, וכפועל יוצא פסיקת מזונותיהם;
- ג. לחילופי חילופין, הגדלת חיובו של האב, אשר נקבע בהסכם.

14. אדון בסעדים שנתבעו, כסדרם.

(1) עתירת האם לביטול ההסכם וחיוב הנתבע במזונות הילדים:

15. עם כל הכבוד, הטענה כי ההסכם נחתם מחמת פגמים שנפלו ברצון האם אינה יכולה להתברר במסגרת תביעת מזונות, ויש להעלותה ולבררה במסגרת המשפטית המתאימה, היא תביעה לביטול הסכם. יצוין, כי הגם שהתביעה שלפניי היא תביעת מזונות ולא תביעה לביטול הסכם, עיקר הסיכומים מטעם האם עוסקים בטענתה כי יש להורות על ביטול ההסכם.

זאת ועוד, לאחר עיון בטענותיה של האם בכתב התביעה ובסיכומיה, כלל לא ברור מהו, לטענתה, הפגם שנפל ברצונה מחמתו חתמה על ההסכם. כך, לעתים טענה האם כי האב "הצליח לכפות" עליה את ההסכם (סעיף א' ברישא של הסיכומים וסעיף 8 לסיכומים), לעתים טענה כי ההסכם "נעשה תחת לחץ לא הוגן ותוך כדי הטעייה" (סעיף ט' ברישא של הסיכומים וסעיף 12 לסיכומים), לפרקים טענה כי ההסכם "אושר כתוצאה מתרמית שנקט הנתבע ומאילוץ, ללא שהאישה התייעצה עם גורם חיצוני" (סעיף י"ג לסיפא של הסיכומים וסעיף 25 לסיכומים) ובמקום אחר טענה כי "חתמה על ההסכם

כתוצאה ממצג כוזב של הבעל עובר להסכם" וכי "אין מנוס מהמסקנה שההסכם הוא אך הונאה" (סעיף 18 לסיכומים).

16. על מנת שבית המשפט יורה על ביטול הסכם, אשר אושר וקיבל תוקף של פסק דין, אין די לטעון - כלאחר יד - כי ההסכם נחתם מחמת פגמים ברצון, אלא יש להגיש תביעה מתאימה ובמסגרתה לטעון מהו הפגם הנטען ולהוכיח כדבעי כי אכן נפל פגם ואף להוכיח את הקשר הסיבתי בין הפגם לבין החתימה על ההסכם.

17. מעבר לדרוש, יוזכר, כי להסכם פשרה אשר קיבל תוקף של פסק דין שני פנים: בצד היותו הכרעה שיפוטית, הוא גם הסכם בין שני הצדדים לו. אמנם, הדין מכיר בקיומה של עילה לביטול פסק דין שנתן תוקף להסכמה בשל פגם בכריתת ההסכם העומד בבסיס פסק הדין ועם זאת, הלכה פסוקה ומושרשת היא, כי לא בנקל יבטל בית המשפט הסכם פשרה אשר קיבל תוקף של פסק דין מבלי להצביע על טעמים משכנעים וכבדי משקל להצדקת ביטולו. כל זאת, לאור הצורך לייחס משקל רב לסופיות הסכמי פשרה שקיבלו תוקף של פסק דין על מנת להגשים את ציפיותיהם הסבירות של הצדדים לגבי אותם הסכמים (ע"א 2495/95 בן לולו נ' אטראש, פ"ד נא(1) 577; רע"א 4976/00 בית הפסנתר נ' מור, פ"ד נו(1) 577; בע"מ 4820/12 פלוני נ' פלונית (פורסם בנבו, 19.7.12)).

לאור כל האמור, לא אדון בפסק דין זה בעתירת האם לביטול ההסכם שקיבל תוקף של פסק דין.

(2) האם עסקינן בתביעה ראשונה של הקטינים או בתביעה להגדלת מזונות?

18. אשר לשני הסעדים החלופיים הנוספים אשר נתבעו - פסיקת מזונות הילדים בהתעלם מההסכם בין הוריהם, או הגדלת סכום המזונות, אשר נקבע בהסכם עקב שינוי נסיבות מהותי - הלכה היא, כי על מנת לקבוע האם המדובר בתביעת מזונות ראשונה או שמא בתביעה להגדלת מזונות עקב שינוי מהותי בנסיבות, יש לעשות שימוש בבדיקה מהותית, דו שלבית, כפי שסוכמה על ידי כב' השופט י' עמית בבג"ץ 4407/12 פלוני נ' בית הדין הרבני הגדול לערעורים (פורסם בנבו, 7.2.13):

בשלב הראשון, יש לבחון האם התקיים דיון ענייני במזונות הקטינים, כאשר בהעדר אינדיקציה לסתור, נקודת המוצא היא שבית המשפט בחן גם את עניינם של הקטינים כאשר אישר את ההסכם בין הוריהם. אם התמלאה דרישה זו, התביעה תיבחן במסלול של תביעה לשינוי מזונות עקב שינוי נסיבות מהותי.

בשלב השני, ככל שלא התקיימה הדרישה שבשלב הראשון, יש לבחון האם בפועל הקטינים אכן קופחו בסכום המזונות שנפסק לזכותם בעת אישור הסכם הגירושין. במסגרת זו, על בית המשפט לבחון את גילו של הקטין, צרכיו הבסיסיים, צרכיו המיוחדים והכנסות כל אחד מההורים. ככל שנמצא שהקטין לא קופח במזונותיו, אין טעם 'לפתוח' את ההסכם, אף אם לא נתמלאה הדרישה הראשונה של דיון ענייני במזונות הקטינים.

19. חרף האמור לעיל, וכמאמר בית המשפט העליון: **"עם זאת, במקרה של קיפוח מהותי הזועק על פניו לגבי מזונות הקטין, מה לי תביעה עצמאית ומה לי תביעה להגדלת מזונות, בשני המקרים, שומה על בית המשפט לבחון מחדש את מזונות הקטין"** (שם, סעיף 19 לפסק הדין).

20. סוגייה זו, בדבר בחינת אותו 'קיפוח מהותי', זכתה אף להתייחסותו של כבוד השופט א' רובינשטיין, באותו פסק דין, לאמור:

"בית המשפט למשפחה מתבקש לבחון בכל מקרה בראש וראשונה את המהות, קרי, בשורה התחתונה, האם מה שנפסק לקטינים כמזונות - לאחר דיון ראוי - משקף את צרכיהם לאמיתם. הגישה המהותית היא איפוא עיקר, והיא תכליתו של ההליך - אי קיפוח הקטינים. ההיבט הדיוני הוא משרתו של ההיבט המהותי; חשיבותו היא בהבטחת השימוע לכל, הצדק הטבעי, וייצוג האינטרס של הקטין" (שם, סעיף א' לפסק דינו של כב' השופט רובינשטיין; הדגשות במקור).

ובהמשך דבריו:

"המבחן הוא איפוא אמיתיות ההליך בכל הנוגע לקטין, לאחר שבית המשפט וידא, באמצעות ייצוג וחוות דעת לפי הנחוך, כי ענייניו של זה נשקלים באופן שאינו טבול בסכסוכי הוריו" (שם, סעיף ג').

21. **מן הכלל אל הפרט**; במקרה שלפניי, בחינת פרוטוקול הדיון בו אושר ההסכם מעלה, כי לא זו בלבד שאין בו אינדיקציה לסתור את ההנחה כי בית המשפט בחן את עניינם של הקטינים, אלא אף ניתן לראות, באופן פוזיטיבי, כי אכן בית המשפט בחן את עניינם של הקטינים. כך, כאמור, האם התייחסה בדיון לשיעור המזונות עליו הוסכם, באמרה כדלקמן: **"אני כרגע לא עובדת ולמרות זה אני מבינה את שיעור המזונות וגם מודעת להוצאות שאני צפויה עבור הילדים. יש בטחון לילדים, אתמול קניתי להם שתי דירות. ברור לי שהסכום של המזונות קבוע ואין הצמדה לסכום"** (עמ' 1, ש' 18-20). כב' השופטת רוטשילד אף ציינה, והדברים נרשמו בפרוטוקול, כי משמעות ההסכם הוסברה לצדדים על ידי בית המשפט.

22. בהקשר זה אציין, כי איני מקבל את ניסיונה של האם לטעון שדבריה בדיון, כי קנתה לילדים דירות, אינם נכונים, הואיל ואביה הוא שרכש את הדירות. כפי שעלה בחקירותיהם הנגדיות של האם ושל אביה בדיון, אביה של האם מימן רכישת שתי דירות ב-____, אשר הזכויות בהן נרשמו על שם האם שאף חתמה על חוזה הרכישה, וזאת על מנת להבטיח את טובת הילדים (עדות האם בדיון: עמ' 14 ש' 17-18; עמ' 18 ש' 29-32; עדות אבי האם בדיון: עמ' 29 ש' 9-8).

23. כפי שציין כב' השופט יי עמית בבג"ץ 4407/12 הנ"ל, הרציונל שבבסיס התביעה העצמאית הוא ההנחה כי בלהט ההתכתשות בין ההורים נזנח עניינו של הקטין (סעיף 16 לפסק הדין). בענייננו, עיון בהסכם מלמד כי ההסדרים העוסקים בילדים (משמורת, הסדרי ראייה ומזונות) מהווים חלק נכבד מההסכם ובכך יש כדי לתמוך במסקנה כי עניינם של הקטינים לא נזנח על ידי הוריהם.

24. לא זו אף זו, במקרה שלפניי, ההסדרים בעניינם של הקטינים נקבעו במסגרת הסכם שלום בית ולחילופין גירושין. קרי, בעת החתימה על ההסכם לא התכתשו ההורים זה עם זה, ואף שיש בעצם החתימה על הסכם שלום בית

ולחילופין גירושין, ככלל, כדי להצביע על משבר בנישואין, הרי שעצמת הקונפליקט בין ההורים החותמים על הסכם כזה פחותה מעצמת הקונפליקט בין הורים המצויים בעיצומו של פירוק התא המשפחתי, ומשכך החשש כי עניינם של הילדים נזנח - פחות.

25. לאור האמור לעיל, המסקנה היא כי יש לבחון את התביעה במסלול של תביעה להגדלת מזונות עקב שינוי נסיבות מהותי, ולא כתביעה עצמאית של הילדים למזונותיהם.

(3) האם הוכח שינוי נסיבות מהותי שיצדיק את שינוי המזונות שנקבעו בהסכם?

26. בהתאם לסעיף 13 לחוק לתיקון דיני המשפחה (מזונות), תשי"ט-1959, רשאי בית המשפט לשנות את אשר נקבע בהסכם, בויתור ובפסק דין, אם ראה לעשות כן על סמך נסיבות שנשתנו אחרי ההסכם, הויתור או פסק הדין. מן המפורסמות, כי פסק דין למזונות אינו יוצר מחסום סופי מפני התדיינות מחודשת, וניתן לחזור ולפנות לבית המשפט בקשר לנושא המזונות, בכפוף להוכחת התנאי כי חל שינוי מהותי בנסיבות המצדיק את שינוי הקביעה המקורית.

27. את המושג "שינוי נסיבות" בהקשר זה נהוג לפרש באורח דווקני, שאם לא כן עשוי להיות מופר האיזון בין המגמה להביא לסופיות הדיון לבין הצורך להתאים את גובה המזונות לצרכי חיים ולמצבי חיים משתנים בין של הצד הזכאי להם, ובין של הצד החייב בהם (מ"א (ירושלים) 410/94 הלוי נ' הלוי (פורסם בנבו, 15.2.1996), כבי' השופטת פרוקצ'יה).

28. זאת ועוד, הלכה היא כי שינוי בלתי משמעותי על תוצאותיו צריך להיספג על ידי הצדדים להתדיינות הקודמת (ע"א 177/81 גלעדי נ ג די, פ"ד לו(3) 179, 185). העיקרון המתיר פנייה לערכאות בעניין סכום מזונות בעקבות שינוי מהותי בנסיבות, ומקנה לבית המשפט שיקול דעת האם להיענות לתביעה להגדלת שיעור המזונות, מעוגן בפסיקה רבת שנים של בית המשפט העליון (ע"א 381/86 אבין נ' אבין (פורסם בנבו, 31.12.1986); ע"א 511/78 דלהרוזה נ'

דלהרזה, פ"ד לג(1) 449; ע"א 363/81 פייגה נ' פייגה, פ"ד לו(3) 187; ע"א 749/83 ליפניסקי נ' ליף (ליפניסקי), פ"ד לח(3) 126. העיקרון, יסודו בשכל הישר ובניסיון החיים; פשיטא שמצב כלכלי, היסוד למזונות, עשוי להשתנות לכאן ולכאן, ויש מקום אפוא לשקול מתן ביטוי לשינויים בו, מתוך הוגנות כלפי כולי עלמא (בע"מ 3148/07 פלוני נ' פלוני (פורסם בנבו, 13.6.2007)).

29. השינוי שעל התובע להוכיח הינו באחד מאלה: בעצם החיוב; בשיעור החיוב; בצורכי הקטין; ביכולת החייב; ביכולת ההורה המשמורן; ברכוש הקטין.

שינוי סכום המזונות יכול שיתבקש גם אם סכום המזונות אותו מבוקש לשנות נפסק בפסק הדיון מעגן את הסכמת הצדדים. עם זאת, נפסק, כי כאשר נקבע סכום המזונות בהסכם גירושין, אשר אושר וניתן לו תוקף של פסק דין, על בית המשפט להקפיד הקפדה יתרה עם המבקש את שינוי דמי המזונות, **וליסח ערך מוסף לעובדה שהמדובר הוא בהסכם שנכרת בין הצדדים, אשר במהותו הינו הסכם פשרה**. הסכם גירושין הוא בדרך כלל בגדר הסדר כולל של נקודות רבות שבמחלוקת ויש לבחון אותו כמקשה אחת. כמו כן, יש לנסות ולהקנות לו יציבות ואמינות כדי לטפח הסדרים מוסכמים בין בני זוג שנפלה ביניהם מחלוקת שאינה ניתנת ליישוב (ע"א 442/83 קס נ' קס, פ"ד לח(1) 767; ע"א 5651/91 לב-רן נ' לב-רן (פורסם בנבו, 29.6.93); ע"א 4515/92 שטיין נ' שטיין, (פורסם בנבו, 13.6.94)).

30. במקרה שלפניי, שינויי הנסיבות להם טוענת האם, הם עלייה בהכנסת האב וכן הפחתה בהוצאותיו הישירות של האב עבור הילדים לנוכח אי קיום הסדרי הראייה שנקבעו בהסכם. סבורני, כי טענותיה של האם לא הוכחו, כפי שיובא להלן.

31. אשר להכנסת האב:

א. במועד החתימה על ההסכם, עבד האב כמתווך נדל"ן והשתכר, על פי טענתו, סך של כ-7,500 ₪ לחודש. בחקירתו הנגדית העיד האב כי במועד אישור ההסכם, עלו הוצאותיו על הכנסותיו (עמ' 38, ש' 25). כיום, לאחר שניסיונו של האב להשתכר מעבודה כ-___ לא צלח (ר' סעיף 14 לתצהיר

עדותו הראשית), שב האב לעבוד כמתווך נדל"ן בתקווה שיצליח לצאת ממעגל החובות אליו נקלע, לדבריו (סעיף 17 לתצהיר).

ב. בנוסף, מופיע האב כ-__ האב לא פרט בתצהירו, כמו גם בטופס הרצאת הפרטים שצורף לו, מהם הסכומים אותם הוא מרוויח כיום מעבודתו, וזאת בניגוד להוראתי המפורשת כאמור לעיל.

ג. בחקירתו הנגדית העיד האב, כי הוא "כל יום הולך ומנסה למכור דירה בתיווך" (עמ' 35, ש' 18), אולם עדיין אין לו הכנסה מעבודתו זו. עוד העיד האב, כי הוא צפוי לקבל סך של כ-3,000 ₪ מפרויקט פרסום בו השתתף. האב העיד, כי אם לא תהיה ברירה, הוא ינסה למצוא עבודה כאיש מכירות שכיר (שם), וכי יעשה "מאמצים להרוויח לפחות 12,000 ₪" (עמ' 40 ש' 19).

ד. אשר לטענת האם כי לאב כספים שקיבל כתוצאה מההסכם - על פי טענת האב, הוא נקלע לחובות, מכר את הרכב מסוג וולוו תמורת סך של 180,000 ₪ ורכש רכב קטן תמורת סך של 70,000 ₪, מכר את הטרקטורון ופדה את ביטוח החיים שהיה לו תמורת סך של כ-92,000 ₪ ברוטו בניכוי 35% מס (ר' חקירת הנתבע, עמ' 40 ש' 11-13 וכן נספח ה' לתצהיר עדותו הראשית). לטענתו, הסכומים האמורים שימשו לכיסוי יתרות חובה, השבת הלוואות שנטל מאביו ומאחיו, תשלום חוב לאם וכן למחייתו השוטפת. לטענתו, כיום נותר בחשבונו סך של 6,000 ₪. הגם שכך, עיון בנספחים שצורפו לתצהיר עדותו הראשית של האב מעלה, כי ביום 6.11.13 יתרת הזכות בחשבון הבנק שעל שמו עמדה על סך של 34,925 ₪ (נספח ו) וכן כי האב נטל הלוואות אשר יתרתן באותו מועד הייתה בסך של כ-27,700 ₪ (יתרת חובה; נספח ז). הגם שמסמכים אלה צורפו לתצהיר עדותו של האב, הוא לא נחקר על ידי ב"כ האם בעניין זה.

נמצא, כי לא הוכחה הטבה ביכולתו הכלכלית של הנתבע כיום ביחס למועד ההסכם.

א. אכן, אין חולק, כי בפועל לא מתקיימים הסדרי הראייה אשר נקבעו בהסכם, שהם, כאמור, פעמיים בשבוע כולל לינה ובכל שבת שנייה מתום המסגרת החינוכית ביום שישי ועד "מוצ"ש או יום ראשון". עם זאת, הוכח כי בפועל שוהים הילדים עם האב, במהלך שעות היום, זמן רב מזה הקבוע בהסכם. שוכנעתי, כטענת האב, כי הוא מתראה עם הילדים משך כל ימות השבוע; כי הוא לוקח את הילדים ממוסדות החינוך, מידי יום, ושוהה עמם בשעות אחר הצהריים עד השבתם לבית האם **"למקלחת, אוכל ושינה"** (עמ' 45 ש' 21 - עמ' 46 ש' 2; עמ' 34); וכי בסופי שבוע הוא לוקח את הילדים בימי שישי ממוסדות החינוך לכמה שעות, ולוקח אותם שוב בשבת משעות הבוקר ועד שעות אחר הצהריים. ר' בעניין זה אף דברי האם בחקירתה הנגדית, כי הנתבע לוקח את הילדים **"כמעט כל יום"** (עמ' 23 ש' 6), ישירות ממוסדות החינוך והוא משיבם לביתה בשעה 18:00, 18:30 (עמ' 24, ש' 3-5), אף כי לדבריה לא תמיד את שלושתם יחד (עמ' 23 ש' 14-16). וכן ר' תשובת האם בחקירתה הנגדית, כי **"כל שבת הוא עושה את מירב היכולת שלו לראות אותם ... הוא לוקח את הילדים לארבע שעות ומחזיר. לפעמים שלוש שעות"** (עמ' 24 ש' 27-28). עוד העידה האם, בניגוד לטענתה בכתבי הטענות, כי הנתבע רוכש מוצרים שונים עבור הילדים (עמ' 24 ש' 11 - 18).

ב. בנסיבות המתוארות לעיל, הגם שהאב אינו מקיים את הסדרי הראייה עם הילדים, כפי שהתאפשר לו בהסכם, הרי שלנוכח הסדרי הראייה התכופים שהוא מקיים עמם - מעבר לקבוע בהסכם - לא ניתן לומר כי הוא אינו נושא באופן ישיר בחלק מהוצאות הילדים, וטענה זו אף נסתרה באופן מפורש בחקירתה הנגדית של האם, כאמור.

לאור האמור לעיל, יש לדחות את עתירת האם להעלאת סכום המזונות בשל שינוי נסיבות מהותי.

(4) האם מתקיים קיפוח קיצוני של הילדים שיש בו להביא להתערבות בהסכם?

33. על אף מסקנותיי האמורות - כי הילדים מחויבים להסכם שבין הוריהם וכי לא חל שינוי מהותי בנסיבות אשר יש בו כדי להצדיק את שינוי סכום המזונות - לא תם מסענו. יש להמשיך ולבחון האם ההסכם מקפח את הקטינים באופן קיצוני, שכן, כאמור, על פי הדין, במקרה שכזה יש להתערב בהסכם אף אם עניינם של הקטינים נבחן על ידי בית המשפט עת אושר ההסכם. כל זאת, בשים לב לעובדה שסכום המזונות אשר נקבע בהסכם נמוך מהסכום המינימאלי אשר נקבע בפסיקה כמזונות הכרחיים אשר אינם צריכים ראייה, המוערך כיום על סך של כ-1,400 ₪ (עמ"ש (ת"א) 20511-10-10 פלוני נ' אלמוני קטין (פורסם בנבו, 4.4.13)).

הבחינה האמורה תיעשה בשים לב למצבו הכלכלי של כל אחד מההורים ולצרכי הילדים.

34. מצבו הכלכלי של הנתבע:

א. כאמור, האב עובד כיום כמתווך נדל"ן, אולם, הכנסתו מעבודתו זו לא התבררה בפניי לאשורה. עם זאת, בעבר השתכר האב מעבודתו זו, על פי טענתו, סך של 7,500 ₪. כמו כן, לטענת האב, יש לו יכולת להשתכר סך של 12,000 ₪ בחודש.

ב. האב שוכר דירה בת 2 חדרים למגוריו, תמורתה הוא משלם סך של 2,800 ₪ כשסכום זה כולל שכ"ד וחשמל (פרוטוקול הדיון, עמ' 36 שי 17). האב העיד, כי ככל שיעלה בידיו להשתכר סך של 12,000 ₪ בחודש, צפוי הוא לעבור ולהתגורר בדירה רחבה יותר, אשר תאפשר את הלנת הילדים אצלו.

35. מצבה הכלכלי של האם:

א. כאמור, על שמה של האם רשומות הזכויות בדירת המגורים ב-___, עליה לא רובצת משכנתא.

ב. בנוסף, על שמה של האם רשומות, כאמור, הזכויות בשתי הדירות ב-____ אשר בנייתן, על פי עדותו של אביה, צפויה להסתיים בחודש מאי 2014 (פרוטוקול הדיון, עמ' 29 ש' 7) ושכר הדירה אשר אמור להתקבל מהן מוערך על ידי אביה בסך של 4,000 ₪ עבור כל דירה (שם, ש' 14).

ג. לתיק בית המשפט לא הוצגו נסחי טאבו, הסכמים בין האם לבין אביה או כל מסמך אחר, אשר יש בו כדי לתמוך בטענת האם כי זכויותיה בדירות מוגבלות וכפופות להחלטות אביה, וממילא לא הוכח מה טיבה של אותה הגבלה. כמו כן, לתיק בית המשפט לא הוצג ולו בדל ראיה כדי לתמוך בטענת האם בדבר גובה השעבוד הרובץ על הדירות ב-____. לאור האמור, טענות האם כי זכויותיה בדירת המגורים ובדירות ב-____ מוגבלות - נדחית.

ד. בנוסף לאמור, האם שותפה עם אביה בשני חשבונות בנק בהם מופקד סך כולל של כ 1,000,000 ₪ (עדות אביה של האם, פרוטוקול הדיון, עמ' 29). טענות האם כי זכויותיה בחשבונות אלה מוגבלות, לא הוכחו אף הן, ומשכך הן נדחות.

ה. כמו כן, לדברי האם, משולם לידיה מידי חודש סך של 9,300 ₪ מריביות (דברי האם בדיון מיום 8.7.13, עמ' 6, ש' 2).

36. בע"מ 1167/07 פלוני נ' פלונית ואח' (פורסם בנבו, 21.10.09) דן כבוד השופט י' שנלר בשאלה מתי יש לומר כי זכויותיו של הקטין קופחו, שאז על בית המשפט להתערב בהסכם בין הוריו, לאמור:

"על מנת לבחון נסיבותיו של מקרה זה או אחר, יש להתחשב, בין השאר, בשיקולים הבאים: צרכי הקטין לרבות צרכיו הבסיסיים, צרכיו המיוחדים וגילו. הכנסת כל אחד מהוריו הן בפועל והן הכנסה פוטנציאלית, הן הכנסות מעבודה והן הכנסות ממקורות נוספים לרבות כספים או רכוש העומד לזכותו של כל אחד מההורים [בע"מ 2433/04

פלוני נ' פלונית (פורסם בנבו), [2.10.05] והפסיקה המובאת שם]. בנוסף, אשר נקבע בכל הקשור לנושא המשמורת והסדרי הראיה.

כמובן, שקיימים שיקולים נוספים, בהתאם לכל מקרה ומקרה. אך בכך לא סגיי" (שם, סעיף 27 לפסק הדין).

37. ומיד לאחר מכן, מביא כבוד השופט שנלר דוגמא להמחשה, לאמור:

"טול לדוגמא שני מקרים בהם אין חולק כי בית המשפט אשר אישר הסכם גירושין ונתן תוקף של פסק דין בנושא מזונות הקטין, לכאורה לא בחן את השיקולים השונים כדלעיל. כך גם מדובר בשני המקרים, בקטינים בגיל דומה וצרכים דומים והמשמורת בידי האם.

אולם, במקרה האחד, על פני הדברים, נוכח בית המשפט הדין בתביעת הקטין, שהוגשה כתביעת מזונות ראשונית, כי לאור סכום המזונות שהוסכם בין ההורים מחד גיסא, ובהתחשב בהכנסותיה של האם במועד כריתת ההסכם, מאידך גיסא, ברור שסכום המזונות שנקבע, לא היה די בו לסיפוק צרכי הקטין.

במקרה האחר, נוכח בית המשפט הדין בתביעת הקטין שהוגשה באופן האמור, כי אכן הסכום שנקבע למזונות הקטין, אין בו לספק את מלוא צרכיו. אך מנגד, לאור הכנסותיה של האם, ברור שלא ייחסר לקטין מאומה.

דומה, כי במקרה הראשון, יש ליישם את העיקרון כפי שפורט בהרחבה לעיל, לפיו הקטין לא יהיה כבול להסכמת הוריו, הסכמה אשר למעשה אם תחייב אותו, פגעה בו ובזכויותיו, ומבלי שבית המשפט בחן זאת כדבעי.

אולם, בבואנו להידרש למקרה האחר, לכאורה שונים שם הדברים. זכויותיו של הקטין לא נפגעו. צרכיו יסופקו בכל מקרה על ידי האם אשר ביכולתה לספקם. דהיינו, בקשת האם בהגישה תביעה בשם הקטין וכתביעה ראשונה, לא נועדה לסיפוק צרכי הקטין לכשעצמם,

אלא להגדיל נטל האב במזונות אלו מול הנטל שנטלה על עצמה
במסגרת הסכם הגירושין.
למעשה, מבקשת היא לשנות את המוסכם בין ההורים, בהסתמכה על
אותו עקרון שפורט לעיל (שם, הדגשה לא במקור).

38. באותו פסק דין, המשיך כב' השופט שנלר לסקור את הפסיקה, תוך שהוא מצביע על עקרונות מנחים לבחינת סוגיה זו, ובין היתר:

”שאלת קיפוח זכויותיו של הקטין תיבחן על פי מכלול הנסיבות כפי ששררו עובר לכריתת הסכם הגירושין, ובהתחשב בהכנסות ההורים ויכולתם הכלכלית דאז, צרכי הקטין דאז, המשמורת והסדרי הראיה וכד’ . במיוחד תבחן השאלה האם שעור המזונות כפי שנקבע בהסכם הגירושין לרבות על רקע שאר ההסדרים שבו, ובהתחשב ביכולתה הכלכלית דאז של האם -היה בו למנוע מהקטין כי יסופקו צרכיו. אם יגיע בית המשפט למסקנה כי גם אם שעור המזונות נמוך היה, אך לא בגדר השתחררות (מלאה או קרוב לכך) של האב מחובתו לזון ילדיו - יכולה הייתה האם לספק את מלוא צרכיו, אזי לא יהיה מדובר בתביעה ראשונה, חרף זאת שלא התקיים דיון כדבעי בעניין מזונות הקטין בעת אישור הסכם הגירושין”. (שם, סעיף 34(ד) לפסק הדין).

39. ניכר כי נסיבותיו של מקרה זה הולמות את הדוגמא אותה הביא כב' השופט שנלר בפסק הדין, אשר צוטט לעיל. במקרה דנן, יכולותיה הכלכליות של האם עולות בשיעור ניכר על יכולותיו של האב. לאם דירת מגורים בת 4 חדרים ב- ___ עליה לא רובצת משכנתא, ועליה נטען כי שוויה מגיע לכדי 2.5 מיליון ₪. בנוסף, לאם שתי דירות נוספת בשכונת ___ בתל אביב. כמו כן, לאם חיסכון בגובה מאות אלפי שקלים המניב לה הכנסה חודשית מריבית בסך של כ 9,300 ₪ לחודש (לדברי האם).

40. לפיכך, ניכר יותר כי לנוכח יכולותיה העודפות של האם על פני יכולותיו של האב, הצהירה האם כי תוכל לכלכל את הילדים חרף סכום המזונות הנקוב בהסכם, ולא משום הטעמים שפורטו מפיה לעיל.

41. אמנם, הפסיקה המנחה קבעה רף ל'פסיקת מינימום' בגובה של 1,400 ₪ לחודש, אולם פסיקה זו ניתנה כשנתיים וחצי לאחר אישור ההסכם (עמ"ש 20511-10-10 (פורסם בנבו, מיום 4.13.14)) ובמועד אישור ההסכם, 'פסיקת המינימום' החודשית עמדה על כ-1,250 ₪ לילד. בשים לב להלכה לפיה סכום המזונות עבור מספר ילדים אינו מכפלה של מספר הילדים בסכום המזונות עבור ילד אחד (ע"א 552/87 ורד נ' ורד, פ"ד מב(3) 599) ובשים לב לעקרון התוספת השולית הפוחתת, הרי שפסיקת מינימום בעבור שלושה ילדים הייתה בתחום הסכום הקבוע בהסכם (השווה גם: בע"מ 5750/03 אוחנה נ' אוחנה (פורסם בנבו, 8.6.05) בו אושר חיוב במזונות שלוש ילדות בסך כולל של 2,900 ₪ לחודש).

למצער, אין לומר על הסכום הנקוב בהסכם כי הוא "בגדר השתחררות (מלאה או קרוב לכך) של האב מחובתו לזון ילדיו", כמאמר כב' השופט שנלר, כפי שצוטט לעיל.

42. אם אף תאמר כי דמי המזונות הנקובים בהסכם נמוכים במידת מה מחיוב ממוצע של אב במזונות שלושה ילדים, עדיין, במקרה דנן, כלל לא התרשמתי כי הילדים הם הנפגעים מכך. יש לזכור כי הרציונל העומד בבסיס הפסיקה המתירה התערבות במידת חיובו של האב במזונות ילדים, הינו שמירת טובתם של הילדים ולא טובתו של מי מהוריו. למותר לציין כי רווחתם של הילדים תיפגע אם סך כל הכספים שיעמדו לתשלום הוצאותיהם (דמי המזונות שמעביר האב בתוספת השתתפות האם בהוצאות הילדים) לא יכסה את צרכיהם, אולם רווחתם לא תיפגע אם וככל שסך כל הכספים שיעמדו לתשלום הוצאותיהם יכסו את צרכיהם, תהה החלוקה הפנימית בין ההורים אשר תהא.

43. הלכה למעשה, תביעה זו נועדה לשנות את החלוקה הפנימית בין ההורים במידת השתתפות כל אחד מהם בצרכי הקטינים ומאחר ולא התרשמתי כלל ועיקר כי אי שינוי חלוקה זו יביא לפגיעה בקטינים או יקפח את הקטינים, אין לי אלא לקבוע כי לא מתקיים קיפוח קיצוני של הילדים שיש בו להביא את בית המשפט להתערב בהסכם.

44. בשולי הדברים אזכיר כי במהלך הדיון הסכים האב כי דמי המזונות יוצמדו למדד, ולפיכך בכוונתי להורות בהתאם לכך.

ד' - סיכומם של דברים:

45. אשר על כן, אני מורה כדלקמן:

- א. התביעה נדחית בזאת.
- ב. דמי המזונות שנקבעו בהסכם יעמדו בתוקפם, ויחד עם זאת, הם יוצמדו למדד, אשר היה ידוע במועד אישור ההסכם ומתן תוקף של פסק דין להוראותיו (מדד חודש 9/10, אשר פורסם ביום 15.10.10).
- ג. לפני משורת הדין, אינני עושה צו להוצאות וכל צד יישא בהוצאותיו.
- ד. תואיל המזכירות לסגור את התיק.
- ה. ניתן לפרסום ללא פרטים מזהים.

ניתן היום, כ"ו אדר א' תשע"ד, 26 פברואר 2014, בהעדר הצדדים.